

Přednášející : Mgr. et Mgr. Jiří Baroš, Ústavní soud ČR a Fakulta sociálních studií FSS MU
Předmět : MVV31K Náboženství a víra v demokratickém právním státě (22. 3. 2010)

Křesťanská modernita? Self, stát a lidská práva

Úvod – Co je modernita ? Co znamená být moderním ? Staří a moderní

I. Self (Já) – křesťanská, liberální a genealogická tradice podle MacIntyry

I. 1 Křesťanská formace lidského Já

- křesťanský model je prototypický (Kristus je vzorem dokonalé humanity) : následování Krista
- zkušenost krásy, paměť a anti-historická kultura. Kde mohou kvést křesťanské ctnosti ?

I. 2 Etika autenticity

- morální smysl: porozumění dobru a zlu je zakotveno v našich citech; věrnost vlastní originalitě; každý z nás je člověkem jedinečným způsobem
- je v etice autenticity místo pro transcendentno ?

II. Politika: vynález moderního státu

II. 1 Odkouzlení světa nebo teologicko-politický problém

- náboženství jako záporný vztah člověka společenského k sobě samému (Gauchet)
- křesťanství jako přehodnocení principu náboženství: nemožnost skloubit přirozené s nadpřirozeným, duchovní a časnou moc; zrod pozemské soběstačnosti (Gauchet)
- principy moderní politiky vznikly v přímé opozici vůči křesťanství (Manent): vynález absolutní monarchie

II. Machiavelli, Hobbes a založení liberálního řádu

- učitelé podezření a snaha o diskreditaci dobra; dobro jako základ politiky selhalo, je třeba ji proto založit na zlu (strach ze smrti)
- moderní epikureizmus a snaha o rozložení teologicko-politického komplexu

III. Právo nebo lidská práva ?

III. 1 Klasické a moderní přirozené právo

- Leo Strauss : od povinností (které člověk – jakožto přirozeně společenský živočich – má v rámci politického uspořádání) k předpolitickým přirozeným právům moderního individualizmu
- Michel Villey : od spravedlnosti (rozdělení statků v rámci konkrétní skupiny) k právu jakožto přímému atributu jednotlivce (právo jako moc nad věcí); právní řád vychází z vůle jednotlivců

III. 2 Jak založit lidská práva ? Spravedlnost jako inherentní práva

- proč potřebujeme diskurs práv? Práva jsou založena na respektu k hodnotě dané substance
- důstojnost člověka : teistické a sekulární koncepce

Doporučená literatura :

Baroš, Jiří 2009. Křesťanská modernita? *Kontexty*, 3, 2009, 62-68; Elshtain, Jean Bethke 2008. *Sovereignty: God, State, and Self*. New York: Basic Books; Gauchet, Marcel 2004. *Odkouzlení světa*. Brno: CDK; Gillespie, Michael Allen 2008. *The Theological Origins of Modernity*. Chicago: The University of Chicago Press; Hart, David Bentley 2009. *Atheist Delusions*. New Haven: Yale UP; Heft, James L. (ed.) 1999. *A Catholic Modernity?: Charles Taylor's Marianist Award Lecture*. Oxford: Oxford UP; Lilla, Mark 2007. *The Stillborn God: Religion, Politics, and the Modern West*. New York: Knopf; MacIntyre, Alasdair 1991. *Three Rival Versions of Moral Enquiry: Encyclopaedia, Genealogy, and Tradition*. Notre Dame: University of Notre Dame Press; Manent, Pierre 1994. *An Intellectual History of Liberalism*. Princeton: Princeton UP; Milbank, John 2006. *Theology and Social Theory: Beyond Secular Reason*. Malden: Wiley-Blackwell; Strauss, Leo 1953. *Natural Right and History*. Chicago: The University of Chicago Press; Taylor, Charles 2007. *A Secular Age*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard UP; Tierney, Brian 1997. *The Idea of Natural Rights: Studies on Natural Rights, Natural Law, and Church Law 1150–1625*. Grand Rapids: Eerdmans; Villey, Michel 2006. *La formation de la pensée juridique moderne*. Paris: PUF; Wolterstorff, Nicholas 2008. *Justice: Rights and Wrongs*. Princeton: Princeton UP.